

LBRIS

We know
books

Înv. Lucica BUZENCHI

LECTURILE COPILĂRIEI

CLASA A II-A

EDIȚIE REVIZUITĂ ȘI ÎMBUNĂȚITĂ
CONFORM PROGRAMEI ȘCOLARE
ÎN VIGOARE

editura
Eduard

Teme:

☛Formați cuvinte noi ca în modelul de mai jos:

adevărat – neadevărat

schimbat	-	cinstit	-
încetat	-	îngăduit	-
întors	-	fericit	-
îmbrăcat	-	descoperit	-
crezut	-	sfârșit	-
spus	-	văzut	-

☛Scrieți cuvinte cu sens opus:

folositor	-	cunoscut	-
a termina	-	harnic	-
bun	-	frumos	-
drept	-	ieftin	-
închisă	-	tânăr	-
curajos	-	vesel	-

☛Adresați-i o întrebare lui Labakan:

.....

.....

.....

CUPRINS

EMIL GÂRLEANU (1878-1914)	7
Așa, o poveste.....	7
Cât un fir de neghină	10
Puișorii.....	14
ION CREANGĂ (1837-1889)	18
Amintiri din copilărie - fragment - I.....	18
Povestea unui om leneș	23
Fata babei și fata moșneagului	27
Ioan Roată și Vodă Cuza.....	38
DIMITRIE BOLINTINEANU (1825-1872)	47
Preda Buzescu	47
Muma lui Ștefan ce Mare	49
GEORGE COȘBUC (1866-1918)	52
Vestitorii primăverii.....	52
Concertul primăverii - fragment -	54
Iarna pe uliță.....	57
Cântec.....	63
Jucăriile celui cuminte.....	65
Mureșul și Oltul.....	67
Albina și păianjenul.....	70
PETRE ISPIRESCU (1823-1887)	73
Țapul și șarpele.....	73
Judecata vulpii.....	76
Sarea în bucate –fragment–	80
Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte	88
Fata săracului cea isteată	103
Broasca țestoasă cea fermecată	116

MIHAI EMINESCU (1850-1889)	128
La mijloc de codru.....	128
Revedere.....	130
Ce te legeni?.....	132
Cu penetul ca sideful.....	134
Borta vântului.....	135
VASILE ALECSANDRI (1821-1890)	140
Primăvara.....	140
Dimineața.....	142
Bradul.....	144
IOAN SLAVICI (1848-1925)	147
Doi feți cu stea în frunte.....	147
ȘTEFAN OCTAVIAN IOSIF (1875-1913)	163
Cântec.....	163
Gruia - fragment -.....	165
ALEXANDRU VLAHUȚĂ (1858-1919)	168
Ostrovul Mare. Ruini.....	168
În Vrancea – fragment –.....	170
În ajunul Crăciunului.....	174
GEORGE TOPÎRCEANU (1886-1937)	178
Cântec.....	178
Aeroplanul.....	180
ION AGÂRBICEANU (1882-1963)	182
La săniuş.....	182
VLADIMIR COLIN (1921-1991)	196
Povestea ursului cafeniu.....	196
OTILIA CAZIMIR (1894-1967)	203
A murit Luchi.....	203
Gospodina.....	207

Noaptea.....	209
Bunica.....	211
ELENA FARAGO (1878-1954)	213
Bondarul Leneș.....	213
Motanul pedepsit.....	215
PASSIONARIA STOICESCU (n. 1946)	218
Glasul pădurii.....	218
Gândăceii primăverii.....	222
LEGENDE POPULARE	224
Baba Dochia (folclor).....	224
Legenda privighetorii.....	226
Legenda ghiocailor.....	231
JEAN DE LA FONTAINE	237
Greierile și furnica.....	237
JACOB LUDWIG GRIMM (1785-1863)	240
WILHELM KARL GRIMM (1786-1859)	240
Croitorașul cel viteaz.....	240
Prințul fermecat.....	255
Prieteșugul dintre șoarece și pisică.....	263
Regina albinelor.....	268
HANS CHRISTIAN ANDERSEN (1805-1875)	272
Degețica.....	272
Crăiasa Zăpezii.....	290
Prima poveste, care descrie o oglindă și cioburile ei.....	290
A doua poveste: Un băiețel și o fetiță.....	292
A treia poveste: Grădina cu flori a vrăjitoarei..	300
A patra poveste: Prințul și prințesa.....	312
A cincea poveste: Mica hoată.....	322

A șasea poveste: Femeia laponă și femeia finlandeză	329
A șaptea poveste: Despre palatul Crăiesei Zăpezii și ce s-a mai întâmplat acolo.....	334
Mica Sirenă.....	342
Lebedele	377
LEWIS CARROLL (1832-1898).....	402
Alice în Țara Minunilor.....	402
Capitolul I Prin viziunea iepurașului	402
Capitolul II O baltă de lacrimi	411
Capitolul IX Povestea falsei broaște țestoase ..	421
Capitolul XI Cine a furat tartele?.....	432
Capitolul XII Alice depune mărturie	440
JOSEPH RUDYARD KIPLING (1865-1936).....	450
Legenda Balenei: De ce are Balena gâtul mic.....	450
Puiul de elefant. De ce are elefantul trompă	456
WILHELM HAUFF	467
Muc cel Mic.....	467
Povestea prințului cel neadevărat.....	485

EMIL GÂRLEANU (1878-1914)

Scriitorul Emil Gârleanu s-a născut la Iași în anul 1878.

Devine cunoscut în literatură datorită schițelor și povestirilor sale, pe care le cuprinde în volumul „Din lumea celor care nu cuvântă“. Acestea înfățișează întâmplări dramatice ori pline de haz din viața găzelor, păsărilor sau animalelor.

Profund observator al vieții, Emil Gârleanu umanizează „lumea celor care nu cuvântă“, tratând-o cu înțelegere, blândețe și delicatețe.

Așa, o poveste...

dată, într-un sat, i-am uitat numele, trăia un om, nici pe al ăstuia nu îl țin minte, un om sărac. Ia, acolo, un bordei, o capră și-o palmă de loc. Decât, în ogrăjoara asta, lângă gard, avea un măr domnesc, rotat, de ținea umbră la o turmă și făcea niște mere de să le pui pe tavă la mesele împărătești. E o bogăție să ai așa pom! Și bietul om împărțea din mere orișicui. Dar tot îi fura peste noapte. „Bre – își zicea în gând stăpânul –, de ce îmi fură dacă eu le dau așa?“. Pasămite, omul îi om! Pizma răsare în sufletul rău ca loboda în grădina

neplivită. Mai ales vecinul îi purta sâmbetele pomului ăstuia vestit. C-avea și el un măr, da' de domnesc n-avea încotro. Era un măr pădureț. Și azi rupe-i o cracă mărului domnesc, mâine alta, până ce într-o bună zi, când stăpânul bordeiului și al pomului se duse la târg, pizmașul chemă pe alți doi-trei, sar în ograda omului și-i rătează omului mărul de la pământ, iar în trunchiul rămas scobesc o gaură și-i dau foc, să-i ardă și rădăcinile. Unii spun că Dumnezeu nu vede; ba vede el bine. Cum tăiau dâșii mărul cel domnesc, cade din crengile lui, dincolo de gard, singurul măr ce mai rămăsese în pom. Un copil îl vede – căci lumea se strânsese ca la urs și râdea –, se așază pe marginea șanțului și-ncepe să mănânce, cu lăcomie, din rodul minunat. Un sâmbure căzu jos, în țărână. Cine să bage de seamă la un sâmbure! Vorba-i, când se-ntoarse a doua zi omul, trecu cu carul pe lângă casa lui, înainte. Nu și-o recunoștea. Nu mai era mărul cu crengile lui rotate! A aflat bietul păgubaș, în urmă, vestea, s-a plâns la toți, da' degeaba. „Ce te pui, mă, pentru un pom?“, îi ziceau sătenii. La anul, însă, din sâmburele cel căzut în șanț, cresc un copăcel și norocul îl feri și cresc copăcelul până ce se făcu copac rotat. Și într-o primăvară se acoperi de floare și vara dădu rod. Și ce mere! Și ce umbră pentru drumetii osteniți! Se uitau oamenii din sat la el ca la un odor. Dar pizmașul simți din nou fiorul cel

rău la inimă. Trecuseră ani, îmbătrânise, și dânsul tot nu se lăcuise. Că răul din om n-are moarte decât când moare omul. Și iarăși chemă într-o zi pe oameni și le spuse: „Măi, ia hai de-om tăia pomul ăsta, că încurcă drumul“. Dar oamenii s-au uitat la el chiorâș și unul îi răspunse: „la caută-ți de treabă; că atunci când l-ai tăiat, era al unuia din noi, dar azi e al nostru, al tuturor. Și să nu te atingi de el, că te cotonogim!“. Și a înghițit în sec pizmașul, iar fostul păgubaș se uita cu drag la pom, că parcă tot al lui era.

Verificați-vă cunoștințele:

Întrebări:

- a) Ce fel de om era țăranul pe care autorul îl prezintă în text?
- b) În ce condiții trăia el?
- c) De ce pizmașul dorea să taie mărul rotat?
- d) Ce părere aveți despre fapta lui? Dar despre săteni?

Teme:

➤ Alcătuiți propoziții cu ajutorul cuvintelor:

- crengi
- lăcomie
- păgubaș

☛ Dați exemple de pomi fructiferi. Scrieți apoi numele fructelor acestora:

păr – pere

.....
.....
.....

☛ Găsiți însușiri potrivite următoarelor cuvinte:

primăvară	-	-
	-	-
floare	-	-
	-	-
copac	-	-
	-	-

☛ Explicați cum a luat naștere noul măr rotat.

Cât un fir de neghină

Nu trebuie să fii cât un munte de mare ca să poți judeca. Ci de-ai fi cât o neghină, ori cât un fir de colb, dacă ai în căpșorul tău scânteia dumnezeiască ce cuprinde lumea, și-i de ajuns: știi ce ești, de unde vii și-ncotro trebuie să te îndrepti“. Gândirea aceasta i-o spusese gănganiei o furnică. Și spusa muncitoarei îi intrase atunci pe o ureche și-i ieșise pe alta. De-abia văzuse de câteva zile lumina soarelui, pământul, florile! În iarbă i-au părut toate un rai; dar, când a întins aripioarele și-a zburat, mirându-se că poate să străbată aerul, când apoi a

căzut istovită de oboseală, pe-o frunză, atunci întâiași dată a cunoscut greul. Și spusele furnicii i-au venit în minte... Ce era? O gănganie mică, fără strălucire, rotundă, ca o sămânță. De unde venea? Din iarbă; ținea minte că se trezise sub o rochița-rândunicii. Dar încotro avea să se îndrepte? Ei, asta era greul!

S-a scoborât de pe frunză și-a purces să caute din nou furnica. A umblat încoace, încolo – furnica nicăieri. Altele a întâlnit, dar grăbite. Furnicile nu prea stau de vorbă. A mers mult și bine; altă gândire n-a mai auzit. „Înțelepciunea e rară“, se gândea biata gănganie. Și acesta a fost al doilea necaz al ei. E greu începutul! Într-o zi o prinse ploaia; din nebăgare de seamă, căzu într-un șuvoi. De-abia scăpă, pe-un pai. Iar altă dată, ce spaimă, Doamne! Stătu o clipă, fără suflare, sub talpa cizmei grădinarului. Avusese noroc de-o pietricică ce lăsase lângă dânsa un gol. De ce-ți atârnă viața în ziua de azi! Dar trebuia să se păzească de acum cu tot dinadinsul. Trai e acela când ești nevoit să-l cumpănești în fiecare clipă? Umbla numai pe dibuitele: cercetând, ocolind, ispitind. Colo e apă, dincolo oameni, mai la o parte un cărucior cu copii.

„La ce m-a lăsat Dumnezeu dacă n-am părticica mea de pământ? se întreba găngania. Unde să mă așez ca să rămân liniștită?“. Atunci în față i se ridică deodată casa, locuința stăpânului grădinii. „Sus, acolo, trebuie să fie bine... dar e prea înalt“. Să se ridice cu cumpătare. Întâi zbură pe vârful unei

gherghine; de acolo, pe-un copăcel, pe-un călin; pe urmă, pe iedera dimprejurul balconului. În sfârșit, iat-o: a ajuns. S-a așezat pe marginea streșinii. Uf! cum arde tabla. Soarele o dogorește, un chin! Va să zică, și aici, iad. Și gândul o munci iar: „Ce rost avea pe lume?...”. Toate celelalte vietăți păreau că au o chemare. Și fluturul? Cum de nu. Dar fluturul e încântarea ochilor, e floare zburătoare, e o picurare vie din curcubeu. Furnica își face casă, agonisește, trăiesc mii la un loc; furnica, dacă ar fi de o sută de ori mai mare, i-ar fi destulă mintea pe care o are acum, în vreme ce atâtea dobitoace mari cât munții, dacă ar fi de o sută de ori mai mici, nu le-ar ajunge mintea pe care o au cum sunt. Albina... Toate, toate. Și ea? Seama ei pe lume?...

În clipa ceea gâza prinse cu ochisorii o semene a ei zburând pe sus, căutând poate un loc de scăpare ca și dânsa. Dar nici n-apucă bine să se uite la ea, când, ca o săgeată, o rândunică se repezi din cuibul de sub streșină și prinse din zbor tovarășa de suferință. Peste o clipă se auziră țipetele de bucurie ale puișorilor cărora rândunica le aducea hrană. Și gângania, biata, își dete seama: „Vezi, asta e soarta noastră: să hrănim paserile, cari au ce căuta pe lume!“...

...Gâza întinse aripioarele, se lăsă în gol, pluti puțin; apoi săgeata străbătu din nou aerul. Se auzi o pâlpare de aripi. Și, îndată, puișorii primeau, gălăgioși, pe mama bună ce le aducea iar hrană.

Verificați-vă cunoștințele:

Întrebări:

- a) Ce vorbe înțelepte îi adresase furnica gânganiei?
- b) Cum arăta lumea descoperită de gânganie?
- c) Ce fel de vietate era ea?
- d) Care sunt greutățile pe care le întâmpină în drumul său?
- e) Cum își descoperă adevăratul rost pe lume?
- f) Care sunt sentimentele voastre față de această vietate?

Teme:

☉ **Despărțiți în silabe cuvintele:**

- neghină
- furnică
- gânganie
- puișori
- aripioare
- rândunică

☉ **Notați în coloanele de mai jos nume de:**

păsări	insecte

Alcătuieți un enunț despre o viețuitoare pe care o iubiți.

.....

.....

Puișorii

Sub lumina trandafirie a unui blând apus de soare, pământul pare adâncit într-o odihnă neclintită; frunzele ațipesc, pregătindu-se pentru tihnitul somn al nopții; în depărtări, miriștile scânteiază singuratice, ca niște țesături de fir; iazul își așterne fața umedă, sorbind, până în adânc, din lumina asfințitului. Din jos, din văi, răsună talanca; iar pe deal, în vii, doinește fluierul.

În aer, un popor întreg de rândunele se pregătește de plecare; s-au adunat rând pe rând de prin părțile acestea, și, de bucurie, în zbor nebun, străbat văzduhul ca niște săgeți. Atrase de întinsul sclipitor al iazului, ele se lasă deasupra lui, ca o perdea, apoi răzletindu-se în ciripiri ascuțite, se avântă cu toatele înspre păduricea de sălcii; ascunzându-se, rătăcesc prin frunzișul răcoros, apoi o iau de-a lungul miriștilor și iar se întorc în bătaia lină a aripelor.

De după deal vine, în zbor rotat, un uliu. Pasărea de pradă pare că nu ia în seamă mulțimea păsărilor călătoare. Ele îl zăresc; un strigăt de îmbărbătare și

stolul întreg năvălește la luptă. Uliul ocolește iscusit prin aer și piere cu repeziciunea fulgerului dincolo de deal. A scăpat! Rândunelele, vesele de această fugă, plutesc sus, crezând că l-or mai vedea; zarea rămâne însă limpede, și dânsle se întorc oboseite de se înșiră pe vârful șurilor de paie...

Pe prispa casei, copilașul, numai în cămășuță, cu capul gol, urmărește de mult jocul stolului de păsări, printre care se află și cei trei pui ai lui, din cuibul de humă de sub streșină. Îi căpătase doar de la mămuca lui. De câte ori era neastâmpărat, mămuca îi zicea: „Fii cuminte dacă vrei să-ți dau puii când or crește mari!“

Și el a fost cuminte, puii au crescut mari, dar în urmă au zburat! El îi văzuse cum au ieșit zilele trecute de s-au jucat prin aer, dar parcă niciodată nu zburaseră mai mult ca astăzi.

Și își cunoaște el destul de bine puii: sunt cei de la mijlocul șurii din dreapta, trei, unul lângă altul, sau cei de lângă aceștia, dacă n-or fi chiar cei de la capăt. Toți parcă seamănă unii cu alții, și-s așa de sus, așa de sus!...

Păsărelele s-au odihnit puțin, apoi și-au șoptit nu știu ce, au scos un strigăt vesel și s-au ridicat deodată cu toatele. Câteva din ele s-au despărțit o clipă din stol, au atins ușor streșina casei, apoi s-au pierdut iarăși în mulțimea celorlalte. Puișorii copilașului își luau rămas bun de la el și de la cuibul lor de humă.

Stolul mai ocoli de vreo două ori iazul, apoi se înalță și porni încet să lunece spre asfințit. Copilașul privi lung stolul care se pierdea, ca o fluturare, în adânc, apoi duse mânușițele la ochi și începu să plângă.

Maică-sa aruncă furca și veni în fugă de-l luă în brațe: în cuvinte dezmierdătoare îl întrebă ce are.

Copilul nici nu poate vorbi de atâta năvală de lacrimi. Întinde mâna spre cer, îi arată stolul care luneca în zbor necurmat, și de-abia îi poate șopti:

– Puișorii!

Mama îl strânge la sân și-l sărută cu drag:

– Nu plânge, puiul mamei, au să se-ntoarcă înapoi... La primăvară...

Copilașul se liniștește; punând mânușița deasupra ochilor, ca mămucă-sa, privesc împreună stolul pe zarea depărtată a cerului.

Și lumina slabă a duiosului asfințit de toamnă le îneacă ochii înrouați acum la amândoi.

Verificați-vă cunoștințele:

Întrebări:

- Ce atmosferă zugrăvește autorul la început de text?
- Prezentați pregătirea rândunecilor pentru plecarea lor în țările calde.
- De ce aștepta copilașul ca puii de rândunică să crească mari?

d) Cum reacționează el la plecarea puilor în călătoria cea mare?

e) Cum își împacă mama copilașul?

f) Care sunt sentimentele lor față de aceste păsări călătoare?

g) Voi iubiți păsările? Cum le ocrotiți?

Teme:

➤ Bifați în căsuțe ce păsări nu ne părăsesc toamna:

☐	rândunica	☐	cucul
☐	vrabia	☐	cioara
☐	pițigoiul	☐	barza
☐	coțofana	☐	ciocârlia

➤ Alcătuiți enunțuri despre păsările pe care le iubiți.

.....
 ➤ Imaginați-vă și scrieți un scurt dialog ce are loc între două rândunici, la venirea toamnei.